

Koncepcja Centrum Obywatelskiego v. 1.2

Dla kogo Centrum Obywatelskie?

Odbiorcy bezpośredni:

- organizacje pozarządowe z Krakowa i działające na rzecz mieszkańców Krakowa
 - młode organizacje (te, które powstały mniej niż 2 lata temu)
 - organizacje potrzebujące wsparcia w prowadzeniu działań np. ze względu na kryzys w organizacji, zawieszenie prowadzenia działań, potrzebę wprowadzenia zmiany
 - organizacje sprawnie działające, potrzebujące poszerzyć/rozwinąć swoje oddziaływanie lub wzmocnić kompetencje poszczególnych pracowników
- grupy nieformalne, które są zainteresowane założeniem organizacji pozarządowej
- grupy nieformalne zainteresowane prowadzeniem swoich działań w niesformalizowany sposób
- liderzy grup nieformalnych zainteresowani rozwojem swoich kompetencji lub rozwojem działań swoich grup
- aktywiści prowadzący indywidualne działania społeczne
- mieszkańcy Krakowa zainteresowani aktywnością społeczną

W przypadku **organizacji** wsparcie udzielane będzie priorytetowo:

- **młodym organizacjom**
- **organizacjom**, które włączają się we współtworzenie Centrum Obywatelskiego wnosząc swoje zasoby (np. sprzętowe, materialne, wolontariat, know how) i dzieląc się nimi z innymi.

W koncepcji Centrum Obywatelskiego świadomie **nie są wskazywane żadne szczególne grupy odbiorców** wyznaczone ze względu na inne kryteria np. wiek, role społeczne, zawodowe. W przypadku potrzeby specjalnego oddziaływania na nie, możliwe będzie wprowadzenie priorytetowego potraktowania którejs z grup na poziomie projektu (np. wskazanie przez MOWIS w dokumentacji konkursowej lub wybór przez realizatorów projektu na etapie jego wdrażania). W przypadku wskazania szczegółowej grupy odbiorców powinna ona wpisywać się w opisane wyżej grupy odbiorców oraz kolejno przedstawione w koncepcji cele i formy działań CO.

Ważni też są **odbiorcy pośredni** - do których nie odnoszą się bezpośrednio cele działania Centrum Obywatelskiego, ale osoby te są niezbędne w procesie realizacji tychże celów np. przedstawiciele samorządu (urzędnicy, radni), administracji, biznesu, nauki. Centrum powinno włączać ich w swoje działania, w szczególności poprzez realizację działań skierowanych równocześnie do bezpośrednich i pośrednich odbiorców.

Cele główne:

- zwiększanie skuteczności NGO i grup nieformalnych w realizacji ich misji
- wzrost zaangażowania obywatelskiego mieszkańców Krakowa

1. **Cele szczegółowe** do celu głównego "zwiększanie skuteczności NGO i grup nieformalnych w realizacji ich misji":

1. wzrost kompetencji potrzebnych do prowadzenia organizacji pozarządowej lub grupy nieformalnej wśród osób zaangażowanych w ich działania (np: kompetencji prawnych, przedsiębiorczych, marketingowych, zarządczych, finansowych)
 2. ułatwianie dostępu do różnorodnych zasobów niezbędnych do prowadzenia organizacji pozarządowej (w szczególności młodej) lub grupy nieformalnej (np. infrastruktura/lokal, kontakty, promocja wydarzeń, "know how" dotyczące logistyki, współpracy lokalnej, zagadnień branżowych, pośrednictwo wolontariatu)
 3. wzmacnianie współpracy i komunikacji wewnątrz sektora obywatelskiego (organizacji pozarządowych i grup nieformalnych)
 4. rozwijanie kultury współpracy, wzmacnianie komunikacji oraz wdrażanie nowych kierunków i narzędzi współpracy między przedstawicielami różnych sektorów
 5. wzrost kompetencji merytorycznych związanych z działaniami społecznymi w danych branżach, wśród osób zaangażowanych w działania organizacji pozarządowych i grup nieformalnych
2. **Cele szczegółowe** do meta celu "wzrost zaangażowania obywatelskiego mieszkańców Krakowa":
1. podniesienie skuteczności i skali oddziaływania liderów społecznych poprzez rozwój ich kompetencji
 2. zwiększanie dostępu mieszkańców Krakowa do narzędzi wspierających podejmowanie aktywności społecznej i obywatelskiej (m.in. infrastruktura, kontakty, informacja, narzędzia informatyczne)
 3. wzmocnienie potencjału istniejących lub tworzących się inicjatyw społecznych mieszkańców Krakowa poprzez wsparcie animacyjne, edukacyjne i promocyjne

Cele szczegółowe uporządkowane są zgodnie z ich zróżnicowanym priorytetem. I tak cele od 1.1 - 1.4 oraz 2.1 przypisany mają najwyższy priorytet (5 w skali 5), cel 2.2 wysoki (4 w skali 5). Natomiast cele 1.5 oraz 2.5 średni (2 w skali 5). Określone dla poszczególnych celów priorytety powinny mieć odzwierciedlenie w działaniach realizowanych przez Centrum Obywatelskie.

Metody działania Centrum Obywatelskiego

W swoich działaniach Centrum Obywatelskie powinno stawiać na:

- **otwartość na różnorodność organizacji, grup i ruchów** - dostęp do oferty wsparcia dla różnych organizacji i grup niezależnie od branży czy tematyki działalności, charakteru prowadzonych działań, czy osób zaangażowanych w ich realizację.
- budowanie przyjaznego miejsca i środowiska, które wspiera **rozwój nowych grup i organizacji**, ułatwia **angażowanie się mieszkańców** w istniejące ruchy, grupy i organizacje oraz umożliwia budowanie **kultury dialogu i współdziałania**
- **zaangażowanie** - korzystanie przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne z oferty Centrum Obywatelskiego powinno opierać się na jasnych, uwzględniających zobowiązania i korzyści obu stron zasadach współpracy. Powinny zostać wdrożone mechanizmy zachęcające organizacje do angażowania się w działania CO, w szczególności do wnoszenia zasobów

merytorycznych, organizacyjnych, materialnych. Organizacje korzystające z oferty CO powinny być również zaangażowane w budowanie jego potencjału. Zasady te powinny być ujęte w ogólnie dostępnym regulaminie współpracy z korzystającymi.

- **wzajemne uczenie się** - Centrum Obywatelskie powinno zachęcać oraz tworzyć warunki do wzajemnego uczenia się, dzielenia się wiedzą i doświadczeniami
- **budowanie społeczności CO i jej udział w zarządzaniu nim** - Centrum powinno wdrażać mechanizmy ułatwiające integrację osób, grup i organizacji korzystających z jego oferty. Działająca w i wokół CO społeczność powinna posiadać możliwość wpływu na kształt realizowanych w nim działań oraz udziału i zapoznawania się z ewaluacją jego działalności.
- **wprowadzanie w życie idei szerokiej współpracy wewnątrz i międzysektorowej** - Centrum Obywatelskie w celu jak najlepszej realizacji postawionych przed nim celów powinno dążyć do budowania sieci partnerów z różnorodnych środowisk i instytucji, i realizować założone zadania z wykorzystaniem różnych form partnerskiego działania.
- **dbanie o wysoką jakość prowadzonych działań** - wsparcie świadczone przez Centrum Obywatelskie powinno charakteryzować się wysoką jakością merytoryczną i organizacyjną. CO powinno założyć różnorodne mechanizmy służące jej zapewnieniu (m.in. wewnętrzne standardy działań, wymagania dotyczące kompetencji kadry, mechanizmy superwizji i uczenia się pracowników i współpracowników, ewaluację prowadzonych działań).
- **ewaluację działalności** - CO powinno obowiązkowo prowadzić bieżącą ewaluację działań pozwalającą na ocenę jakości i efektywności udzielanego wsparcia oraz satysfakcji korzystających. Dodatkowo konieczne jest prowadzenie badania długofalowej efektywności udzielanego wsparcia, która pozwoli przybliżyć się do poznania faktycznego oddziaływania CO na krakowskie środowisko. Działania ewaluacyjne powinny być podsumowywane okresowo z określeniem rekomendacji, które powinny być podstawą do rozwoju oferty CO oraz wprowadzania zmian w realizowanym projekcie.
- **budowanie marki CO** - Działania promocyjne CO powinny opierać się na wypracowanej strategii budowania marki CO. Służyć ma ona między innymi zwiększeniu zasięgu i skuteczności oddziaływania oraz budowaniu trwałości Centrum.
- **dbałość o rozwój, rozbudowę i stabilność działań CO** - w tym celu ważne jest budowanie marki CO, szerokiego środowiska partnerów i sprzymierzeńców oraz poszukiwanie nowych form działalności (w tym finansowania).
- **zachowanie swobodnego przepływu informacji i transparentności.**
- **realizacji działań zarówno w siedzibie Centrum jak i w środowisku lokalnym** - siedziba Centrum Obywatelskiego powinna być naturalnym punktem realizacji jego działań, równocześnie jednak, w zależności od potrzeb odbiorców, pracownicy Centrum powinni podejmować pracę poza jego siedzibą. Wychodzenie do mieszkańców, organizacji i grup poprzez prowadzenie działań w ich środowiskach i ich przestrzeni pozwalać będzie na skuteczniejsze oddziaływanie i zachowanie służebnej roli wobec odbiorców i ich potrzeb.

Możliwe działania:

- **Działania edukacyjne** m.in. szkolenia, seminaria, konferencje, warsztaty, grupy wymiany doświadczeń, wizyty studyjne, mentoring, coaching, spotkania z ekspertami, spotkania tematyczne, spotkania branżowe

- **Działania informacyjno-promocyjne** m.in.:
 - tworzenie baz danych np. baza grantów, baza publikacji (linków) kalendarz wydarzeń realizowanych w Krakowie przez NGO/ grup nieformalnych/ mieszkańców, newsletter, mapowanie
 - popularyzacja form współpracy UMK z NGO (programy współpracy, KDO)
 - promocja postaw obywatelskich, wolontariatu, budowanie pozytywnego wizerunku NGO i ruchów społecznych, kampanie informacyjno – promocyjne
- **Działania wspierające** m.in. doradztwo, przygotowanie i wdrażanie zmian w organizacji np. planów rozwoju, planów naprawczych, regranting - wsparcie finansowe w realizacji przedsięwzięć, wsparcie w pozyskiwaniu zewnętrznych zasobów przez organizacje i grupy nieformalne (np. korzystanie z lokali miejskich, sprzętu)
- **Pośrednictwo wolontariatu** m.in. tworzenie bazy ofert i wolontariuszy, pośredniczenie w kontaktach między NGO a wolontariuszami
- **Animacja współpracy, sieciowanie i budowanie partnerstw** między mieszkańcami/ grupami nieformalnymi/ NGO, sektorem publicznym, biznesem, nauką m.in. spotkania, konferencje, grupy robocze, networkingi
- **Udostępnianie i wynajem powierzchni** (np. sale, przestrzeń biurowa i coworkingowa, magazyn) i **innych zasobów materialnych** będących w dyspozycji CO (np. sprzęt komputerowy, krzesła, namioty, nagłośnienie) do pracy biurowej oraz prowadzenia działalności
- Działania **motywacyjne i inspiracyjne** dla mieszkańców/grup nieformalnych/NGO (np. spotkania, grupy wymiany doświadczeń, inicjatywy)
- Włączanie się w **działania innych organizacji i instytucji** np. prowadzących konsultacje społeczne, inicjatywy dla mieszkańców

Jednym z kluczowych działań prowadzonych przez Centrum Obywatelskie powinien być **Inkubator NGO**, skierowany do rozpoczynających swoją działalność grup nieformalnych oraz organizacji pozarządowych. Inkubator powinien oferować **kompleksowe wsparcie merytoryczne oraz techniczne, wykorzystując różnorodne działania** (m.in. formy wskazane wyżej w katalogu możliwych działań). Szczególną formą wsparcia powinna być również możliwość **rejestracji organizacji w KRS pod adresem Centrum Obywatelskiego**. Organizacje i grupy nieformalne korzystające ze wsparcia Inkubatora powinny otrzymywać wsparcie w oparciu regulamin funkcjonowania Inkubatora NGO, umożliwiający zindywidualizowany, dostosowany do potrzeb plan wsparcia.

Przestrzeń, lokalizacja, komunikacja, wyposażenie. CO powinno:

- **być zlokalizowane w centrum Krakowa**- w miejscu, które jest najdogodniejsze w dotarciu dla każdego mieszkańca Krakowa, do którego można przyjechać “po drodze”, bez specjalnego planowania wizyty,
- **być dostosowane do osób z niepełnosprawnością** - przestrzeń i umiejscowienie CO powinno dać szansę na dotarcie i korzystanie przez osoby niepełnosprawne, szczególnie ważne jest zniwelowanie barier dla osób z niepełnosprawnością ruchową (np. na wózku inwalidzkim),

- **być dobrze skomunikowane** - zlokalizowane w miejscu z dużą ilością połączeń komunikacji publicznej, szczególnie tramwajowej i autobusowej, ale ważna jest także możliwość dotarcia do CO rowerem lub pieszo,
- **działać w szerokim zakresie czasowym** - szczególnie ważne jest korzystanie w godzinach popołudniowych i wieczornych (np. do 21:00), ale także w weekendy (sobota, niedziela do 17:00). Udostępnianie przestrzeni CO powinno być niezależne od stałych godzin pracy biura CO.
- **posiadać dużą przestrzeń umożliwiającą prowadzenie działań na wielu poziomach:**
 - sala konferencyjna umożliwiająca przeprowadzenie dużych wydarzeń dla grupy ok. 100-200 osób wyposażona w krzesła, ekran oraz stoły do pracy; kilka sal szkoleniowo-warsztatowych wyposażonych w stoliki, umożliwiające prace w grupach dla około 30 osób;
 - kilka pomieszczeń na mniejsze spotkania robocze dla grup liczących około 6-8 osób;
 - pokój na konsultacje indywidualne,
 - sala co-workingowa - umożliwiająca prowadzenia działań organizacji dla min 10 osób zapewniająca stanowiska pracy z komputerem i dostępem do internetu;
 - biuro dla pracowników CO - przestrzeń do obsługi projektu;
 - korytarz wystawowy - przestrzeń, która będzie mogła być wykorzystywana na prezentowanie działań NGOs/grup nieformalnych, będzie mogła dostarczać mieszkańcom informacji na temat realizowanych wydarzeń w formie wystaw zdjęć i plakatów;
 - kawiarnia/pokój socjalny - miejsce, które będzie mogło również służyć większej integracji mieszkańców i przedstawicieli organizacji oraz wymianie doświadczeń i wzajemnej inspiracji, która również będzie mogła stanowić miejsce spotkań roboczych i pracy.
 - magazyn - miejsce do przechowywania sprzętów i materiałów organizacji i grup nieformalnych.

W ramach tworzenia warunków do poszerzania oferty Centrum Obywatelskiego warto zapewnić na poziomie formalnym możliwość pobierania przez realizatorów projektu częściowych opłat za niektóre z form wsparcia. Opłaty te realizować powinny przede wszystkim dwa cele: związany z budowaniem motywacji do efektywnego wykorzystania wsparcia oraz z pozyskiwanie wkładu własnego niezbędnego do realizacji projektu.

Pobieranie odpłatności powinno zostać określone w dostępnych dla wszystkich korzystających zasadach. Dotyczyć może ono np. dłuższych form szkoleniowych, korzystania z przestrzeni CO do realizacji działań w ramach odpłatnej działalności statutowej czy działalności gospodarczej organizacji pozarządowych, korzystania z przestrzeni poza standardowymi godzinami działalności CO.